



## Comunicat de presă

30 iunie 2020

*Pentru difuzare imediată*

### **Raportul privind starea democrației din Moldova: fraudă bancară, neîncrederea în justiție și sărăcia sunt principalele amenințări ale valorilor democratice din țară**

**Starea democrația din Republica Moldova a degradat esențial în ultimii cinci ani, fiind amenințată de fraudă bancară, corupție, sărăcie și o guvernare ineficientă. De această părere sunt Veaceslav Ioniță și Diana Enachi, autorii raportului cu privire la starea democrației în Republica Moldova, prezentat pe 30 iunie de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”.**

Raportul privind starea democrației are scopul de a evalua calitatea democrației din Republica Moldova în raport cu participarea politică, independența instituțiilor publice, libertăți civile și amploarea corupției.

*„Democrația în Republica Moldova este determinată de calitatea vieții. Și evident, majoritatea cetățenilor consideră că calitatea vieții lor nu este pe măsura așteptărilor, fapt pentru care, au și o opinie negativă față de starea democrației din țară. Dacă evaluăm situația în ultimii cinci ani, cam o treime din cetățeni, potrivit raportului nostru, cred că lucrurile au rămas intacte, iar starea democrației nu s-a schimbat, și evident, nici calitatea vieții populației, din păcate, nu a evoluat”, a declarat Liubomir Chiriac, directorul executiv IDIS „Viitorul”.*

La rândul său, Peter Golias, directorul INEKO din Slovacia este de următoarea părere: *„De ce contează de fapt democrația? Cel mai important este că oferă o posibilitate destul de simplă pentru oameni de a înlocui Guvernul de care nu sunt mulțumiți la alegerile obișnuite. Acest lucru provoacă dezbateri publice deschise, care ajută la găsirea celor mai bune soluții la problemele economice și sociale. Iar această dezbatere publică deschisă împiedică abuzul de putere, un lucru crucial pentru construirea capitalului social, ceea ce înseamnă încrederea oamenilor. De asemenea, aduce posibilități mai bune de inovare, ceea ce înseamnă dezvoltarea potențialului fiecărui cetățean”.*

Studiul privind starea democrației în Republica Moldova a fost realizat în baza mai multor instrumente sociologice, aplicate în perioada ianuarie - aprilie curent. Astfel, pentru a afla ce cred oamenii din țară despre situația democrației, a fost efectuat la nivel național un sondaj de opinie pe un eșantion de 1 384 de persoane, organizate focus grupuri, anchetați experți și reprezentanți din diasporă. Astfel, doar 6,6% dintre cetățeni consideră că alegerile din Republica Moldova fost libere și corecte, iar țara este condusă de voința poporului - unul dintre cele mai scăzute nivele din ultimii 15 ani. Totodată, **43,1% dintre cetățeni consideră că starea democrației este proastă**, față de 28,7% dintre cetățeni care au o impresie mai mult sau mai puțin pozitivă, iar **majoritatea cetățenilor (67,6%) sunt de părere că democrația din țară este determinată de calitatea vieții.**

În același timp, în opinia participanților la focus grupuri, în țara noastră nu funcționează libertatea justiției, egalitatea în fața legii, persistă corupția în instituțiile publice și lipsește încrederea în viitor. În mare parte se crede că politicienii nu acționează în interesul cetățenilor, ci mai degrabă în interesul personal sau a unor grupuri. Iar potrivit cetățenilor din diasporă, factorii care influențează cel mai mult calitatea democrației în Republica Moldova sunt protejarea drepturilor omului, implicarea cetățenilor în treburile publice, calitatea ONG-urilor și libertatea mass-media.

*„Avem țări bogate care nu sunt democratice, însă nu avem nicio țară săracă care este democratică. Iar cetățenii noștri, care sunt supuși subzistenței recunosc că din păcate nu au timp să se gândească la valorile sociale, iar sărăcia și nivelul prost de trai influențează foarte mult starea democrației. Pur și simplu problemele noastre zilnice nu ne permit să ne gândim la valorile democratice”*, spune economistul Veaceslav Ioniță.

Majoritatea respondenților consideră că **situația democrației în Republica Moldova a rămas neschimbată în ultimii cinci ani (28%)**. Evenimentele din ultimii cinci ani au avut o influență negativă asupra calității democrației din Republica Moldova, iar în acest sens, **frauda bancară este considerată a fi cea care a afectat cel mai mult democrația din Moldova**. Majoritatea respondenților au calificat acest eveniment cu cel mai negativ impact. Pe locul doi se află demisia Guvernului Maia Sandu. Chiar dacă unii participanți la sondaje au apreciat pozitiv acest lucru, totuși marea majoritate a respondenților au considerat că acest eveniment a influențat foarte negativ calitatea democrației din țară, se mai arată în raportul de stare a democrației.

În ce privește **rolul instituțiilor statului în promovarea democrației în Republica Moldova, în opinia cetățenilor cel mai mare impact îl au societatea civilă (38%) și mass-media**. Mass-media publică se bucură de o apreciere pozitivă din partea a 41,7% de respondenți, în timp ce 33,6% din cetățeni consideră că mass-media privată are un rol pozitiv în promovarea valorilor democratice din țara noastră. **La polul opus se află instanțele de judecată și Procuratura Generală. Prin urmare, 44.5% dintre cei intervievați consideră că judecătorii au un rol negativ în promovarea democrației.**

La întrebarea cum este văzută democrația în Republica Moldova în comparație cu țările vecine rezultatele arată divergențe vizibile în aprecierea stării democrației de către experți, diasporă și populație. Punctul discordiei este Federația Rusă. În timp ce experții apreciază starea democrației din Rusia extrem de prost, populația consideră că lucrurile în Rusia sunt relativ bune și nivelul democrației este mult peste cel din Moldova. Cu toate acestea, în rândul tuturor categoriilor de respondenți, există două consensuri clare: România este unica țară din regiune, care este apreciată pozitiv la capitolul democrație de către toate grupurile intervievate. De asemenea, toate categoriile de respondenți consideră că **în Moldova este mai multă democrație comparativ cu Ucraina, dar mai puțină față de România.**

Întrebați ce ar contribui la îmbunătățirea calității democrației în Republica Moldova pe termen lung, cetățenii care au participat la focus-grupuri cred că nivelul democrației se va îmbunătăți dacă la conducerea țării vor veni oameni preocupați de nevoile populației. Alții însă consideră că nivelul de democrație dimpotrivă se va diminua în următorii ani pentru că lucrurile degradează, iar tinerii pleacă peste hotare. Iar în opinia reprezentanților din diasporă, eliminarea sărăciei, independența instituțiilor de reglementare și dezvoltarea economică a țării vor îmbunătăți calitatea democrației din țara noastră.

*„Bunăstarea țării și a fiecărui cetățean este strict determinată de calitatea democrației din țară. Așadar, protejarea elementelor fundamentale ale unui stat cu o calitate înaltă a democrației este garanția bunăstării fiecărui cetățean. Pentru a îmbunătăți calitatea democrației în Republica Moldova, în primul rând, este necesar ca politicienii să fie mai responsabili, legile să funcționeze mai bine, nivelul corupției să fie redus, oamenii să fie mai informați și mai activi. O guvernare responsabilă și eficientă este indispensabilă de un stat de drept cu principii și valori democratice în acțiune”*, este de părere economista Diana Enachi.

Autorii recomandă autorităților, dar și cetățenilor și societății civile o serie de măsuri care ar îmbunătăți starea democrației din Republica Moldova. Printre aceste măsuri putem menționa îmbunătățirea capacităților autorităților de a elabora și implementa măsuri de prevenire a corupției; asigurarea independenței și transparenței sistemului judiciar; evitarea mesajelor populiste de către partidele politice; monitorizarea activă și permanentă a transparenței,

eficienței și integrității instituțiilor publice; asigurarea unor salarii motivante și decente; implicarea activă a cetățenilor în treburile publice și consolidarea jurnalismului de investigație.

.....

*Inițiativa [„Susținerea democrației, a independenței și transparenței instituțiilor publice-cheie din Republica Moldova”](#) este implementată de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO) și este susținută financiar de Programul de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid). Inițiativa are ca scop informarea publicului despre dezvoltarea democrației și independența instituțiilor-cheie ale statului, precum și îmbunătățirea transparenței și a stabilității financiare a autorităților publice locale și a întreprinderilor cu capital public din Republica Moldova.*

Pentru detalii, contactați Ana – Maria Veverița: [ana.veverita@viitorul.org](mailto:ana.veverita@viitorul.org) sau la numărul de telefon (0 22) 221844.